

Állományvédelmi digitalizálás az Elektronikus Periodika Archívumban

Az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) szokásos nyári zárva tartása alatt a Tájékoztató Osztály segítségével és együttműködésével elkezdődött a régi, XIX. század végére, XX. század elejére datálható hírlapok, közlönyök, élelclapok digitalizálása. Az elkészült állományokat az *Elektronikus Periodika Archívum* (EPA) oldalain tesszük közzé. A nagy lélegzetű munkára elsősorban állományvédelmi szempontból került sor. A hírlapok többsége ugyanis csak egy példányban és igen leromlott állapotban található meg az OSZK törzsgyűjteményében, valamint mikrofilmen sincsenek tárolva.

További szempont volt az egyes hírlapok keresettség, népszerűsége, használata is. A digitalizálás után a hírlapok EPA-tételének azonosítója az OSZK internetes katalógusába is bekerült, a példányinformációknál, illetve a jelzeteknél, így olvasóink akár már otthonról is elérhetik a kutatni, olvasni kívánt folyóiratot, újságot.

A cél a dokumentumok, és ezáltal az információk hosszú távú megőrzése az utókor számára. Az alábbiakban néhányat kiemelünk, ajánlunk az első ütemben már elkészült állományokból:

Abonyi újság, Papír szaklap, Siebenbürger Wochenblatt, Beiwagen zum Siebenbürger Wochenblatt, Magyar Herkó Páter, Békésmegyei hírlap, Esti Hírlap, Erzsébetfalvai közlöny, Ellenzéki hírlap, Losonc és vidéke, Duna vidéke, Illusztriertes Sonntags-Blatt, Brassó, Előre, Katholikus egyházi közlöny, Kassa és vidéke.

A lista az EPA archívumában folyamatosan frissül és bővül.

/Forrás: <http://www.oszk.hu/hirek/allomanyvedelmi-digitalizalas-az-epaban/>

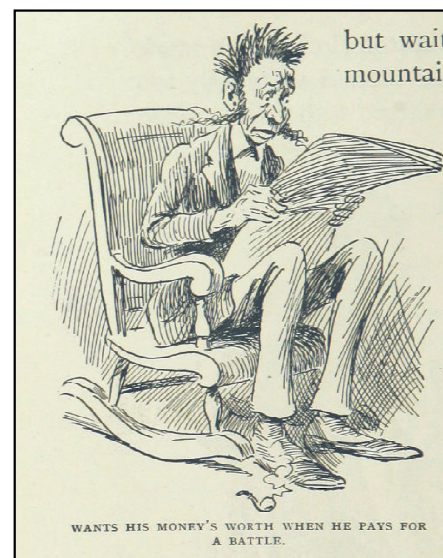
(F. Iné)

Egy milliárd szabadon felhasználható kép a British Library-től

Egyre több közgyűjtemény, patinás múzeum és könyvtár teszi közzé kincseit az interneten: a *British Library* kollekciónak több mint egymilliárd darabját böngészhetjük a Flickr oldalukon.

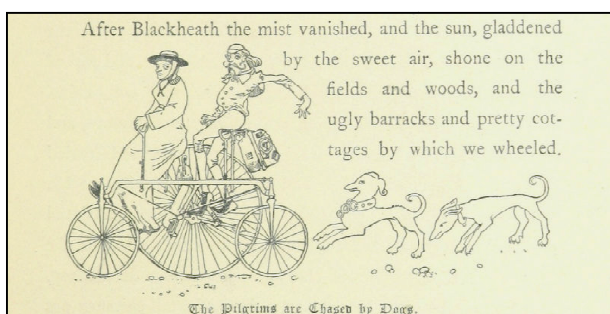
A British Library sokféle médiumot bocsátott szabad útjára: találhatunk térképeket, földrajzi diagramokat, gyönyörű illusztrációkat, képregényeket, képeslapokat, tájképeket, falrajzokat, a 17–19. századból. A képeket a Microsoft digitalizálta.

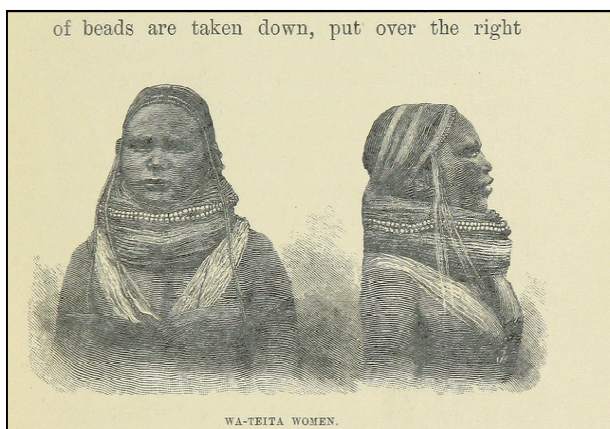
Egy illusztráció *Bill Nye* amerikai történelemről szóló könyvéből (az illusztrációt *F. Oppen* készítette)

Ha valaki kicsit eltéved az oldal sűrűségében, akkor a robotok által szerkesztett (és a British Libraryhez tartozó) *Mechanical Curator* blog segít az eligazodásban: ez a kissé bolondos eszköz segít olyan helyekre is „eljutni”, ahova nélküle kevésbé lehetne. Egy különleges arcfelismerő technika segítségével végigpásztázza a digitalizált könyveket, és az illusztrációkat helymegnevezéssel teszi közzé.

A Flickr oldalán konvencionálisabb módon, albumokba rendezve mutatják be a képeket. Bármelyik képre kattintva eljutunk az eredeti forráshoz, tehát akár az azt tartalmazó könyvhöz, amely mellé további, abban az évben kiadott könyveket találunk.

A szerkesztők például feltették a fenti, 1885-ből származó illusztrációt a biciklikről szóló mappájukba. De találhatunk öltözködési tanácsadásról szóló képeket, amelyek arról szólnak, hogy az úriemberek miképpen tudnak olcsón és jól öltözködni, de távol-keleti fogpaszta reklám és számos más, eddig elképzelhetetlen dolgot is lehet találni. Csak győzzünk kattintgani.

/Forrás:
http://mandarchiv.hu/cikk/4586/Egymillio_szabadon_felhasznalhato_kep_a_British_Librarytol/

(F. Iné)

Régi anyakönyvek lesznek a neten: kutathatjuk az ősokeket

Hatalmas feladatba kezdett a *Pécsi Egyházmegyei Levéltár*: az 1895 előtti plébániai anyakönyveket digitalizálják és a tervek szerint következő nyárra az interneten keresztül is kutathatóvá teszik mindenki számára, beleértve az amatőr családfakutatókat és a tudományos kutatókat egyaránt.

Az intézményt már nyolc éve vezető *Damádsdi Zoltán* mutatta be az immár egybevonat püspöki és káptalani levéltárat. Az itt őrzött anyagok a korábbi korok embereinek életéről, hitéről, mindennapos küzdelmeiről, reménységéről tesznek tanúságot, amivel a szakember szerint nekünk is üzennek. A levéltár ezért 2012 óta tudatosan fejleszti a levéltári egységeket és a levéltári szolgáltatásokat. Így már minden rendelkezésre áll a kutatáshoz és az archívumok megfelelő tárolásához.

A püspöki levéltár anyaga korábban a püspökség vártornyában kapott helyet, amelyet nemrég sikerült felújítani, és amelybe visszaköltöztetve csak a kevésbé kutatott, de maradandó történeti értékkel bíró anyagok lesznek. A vártorony belső felújítását önerőből, míg az archívumok részleges digitalizálását részben önerőből, részben állami forrásokból lehetett megkezdeni. A tavasszal kezdett digitalizálásnak még az elején járnak, de már 120 ezer felvétel készült. A dokumentumok fotózását és az adatok rögzítését a levéltáros irányításával és felügyeletével két munkatárs végzi. A munkához az egyházmegye összes plébániájáról be kellett gyűjteni az 1895 előtti anyakönyveket. Most Abaligetől Zombáig minden plébánia anyakönyvei az Egyházmegyei Levéltárban találhatóak. A legrégebbi bejegyzés 1688-as és a pécsi belvárosi templomból való.

Damásdi Zoltán elmondta, a helyszíni kutatás ingyenes marad, az internetes hozzáférést azonban díjat fognak szedni, ami megfizethető lesz.

Drága, de megéri

Pécsett is több vállalkozás kínál segítséget a családfakutatáshoz. Az egyik cég vezetője, *Mester János* szerint valóban nem olcsó a szolgáltatásuk, de valójában nagyon megéri. Persze mindenki nekiállhat felkutatni az őseit, de egy teljes családfa megrajzolása évtizedekbe is telhet. Volt olyan ügyfelük, aki 16 évig minden nyaralását úgy szervezte, hogy miközben a család strandolt, ő levéltárakban kutathatott. Ezt unta végül meg és fordult a profikhoz. A hiányos, rossz állapotú dokumentáció miatt sokszor ők is nehézségekbe ütköznek, néha évtizedeket kell áthidalni, megfejtetni, hogy mi történhetett a családdal. Előfordul, hogy magánnyomozó bevonása is szükséges, de külföldi hatóságok sem mindig segítik a munkájukat. Ügyfeleik közül volt, akinek egészen 1599-ig sikerült visszavezetni a családfáját.

Az igénybe vett családfa-kutatási szolgáltatás típusától függően a feladathoz szükséges idő 2-3 hónaptól, akár fél évig is terjedhet. Ráadásul a kuta-

tók sem csak helyben dolgoznak, utazni is kell, és ez is megráigítja a folyamatot. A legolcsóbb csomag nálunk 230 ezer forint körül van, a legdrágább pedig több mint 600 ezer forintba kerül.

A mormonoknak is minden megvan

A magyarországi 1895 előtti anyakönyveket az 1960-as években a mormon egyház költségén a *Magyar Országos Levéltár* mikrofilmelte. A mormonok az Egyesült Államokban ezt digitalizálták és internetes szolgáltatást építettek rá. A keresés valóban működik, azonban a helyi adatok minőségében nem lehet majd versenytársa a most készülő pécsi adatbázisnak. Korábban már több egyházi levéltár is digitalizálási programba kezdett, a római katolikusok részéről például a *Kalocsai Főegyházmegyei Levéltár* és a *Győri Egyházmegyei Levéltár* ebben az élen járók.

Gúth Ervin (Dunántúli Napló) 2015. szeptember 25.

/Forrás: <http://www.bama.hu/baranya/kozelet/regi-anyakonyvek-lesznek-a-neten-kutathatjuk-az-osoket-630969/>

(F. Iné)

Felhívás felső középfokú segédkönyvtáros képzésre (2016. januári kezdéssel!)

Jelentkezési határidő: 2015. november 30.

A tanfolyam OKJ száma: 52 322 01

A tanfolyam helye:

BME OMIKK 1111 Budapest, Budafoki út 4-6. K épület I. emelet 52.

Megnevezése: felső középfokú segédkönyvtáros képzés

Nyilvántartásba vételi szám:

E-000530/2014/A001/2014. december 2.

A képzés során megszerezhető kompetenciák:

A résztvevő képes lesz:

- hivatása etikai alapelveivel azonosulni,
- nyilvános könyvtári feladatokat ellátni,
- különböző könyvtári munkafolyamatokat végrehajtani,
- szakmai kapcsolatokat folyamatosan fenntartani,
- az Országos Dokumentumellátási Rendszerrel és a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerrel kapcsolatos feladatokat ellátni,

- a Könyvtári Intézet szolgáltatásait használni,
- a könyvtár működési dokumentumaiban rögzíteteket alkalmazni,
- állománygyarapítási teendőket ellátni,
- állomány-nyilvántartásokat vezetni,
- raktározási, állományellenőrzési és állományvédelmi feladatokat ellátni,
- bibliográfiai tételeket, ETO- és egyéb szakjelzeteket értelmezni,
- közös katalógusokat, digitális könyvtárakat és gyűjteményeket használni,
- a felhasználókkal való kommunikációs módszereket gyakorlatban alkalmazni,
- a digitális írástudás és az információs műveltség alapjait közvetíteni a könyvtárhasználók számára,
- a könyvtár és a könyvtári rendszer szolgáltatásaira vonatkozó tájékoztatást végezni,
- a beiratkozás, a kölcsönzés és a könyvtárközi dokumentumszolgáltatás teendőit ellátni,
- a tájékoztatás hagyományos és elektronikus forrásait használni,

- a hátrányos helyzetű felhasználók és a gyerekek számára nyújtható könyvtári szolgáltatásokat el látni,
- a munkájához szükséges számítástechnikai ismereteket és digitalizálási technikákat alkalmazni,
- a könyvtárban használt technikai eszközöket kezelni.

A résztvevő megismeri:

- a könyvtári munka során használt dokumentumok fajtáit,
- az Országos Dokumentumellátási Rendszer és a Könyvtárellátási Rendszer felépítését, működését,
- a könyvtári működés gazdálkodási alapjait,
- a kommunikációelmélet alapjait és a konfliktus-helyzetek kezelésének módszereit.

A programba való bekapcsolódás feltételei:

- felvételi vizsga nincs,
- az érettségi bizonyítvány bemutatása.

A képzés időtartama: két félév.

A képzés összóraszáma: 450 óra (A képzési idő a modulokhoz kapcsolódóan 20 + 40 + 40 óra könyvtári gyakorlatot tartalmaz.)

Részvételi díj a két félévre:

160 000 Ft + a 2016-os vizsga időpontjában aktuális központi díjszabás szerinti vizsgadíj.

Részletfizetési kedvezmény egyéni kérelem és elbírálás alapján lehetséges.

A tanfolyam jegyzeteit, segédkönyveit kölcsönzés formájában biztosítja a szervező intézmény.

A tanfolyam modulszerkezetű.

Moduljai:

- A könyvtári rendszer működése
- Könyvtári gyűjteményszervezés és állományfeltárás
- Könyvtári olvasószolgálat és tájékoztatás

A foglalkozásokat hetente egy alkalommal, csütörtökönként tartjuk, illetve minden hónap utolsó hetében

kétnapos elfoglaltságot jelent a tanfolyam (szerda és csütörtök).

A tanórák mindkét napon 8:00 és 17:00 óra között zajlanak 60 perces ebédszünettel.

A képzés bizonyítvánnyal zárul.

Kiadásának feltételei:

- a modulzáró vizsgák teljesítése
- a komplex szakmai vizsga teljesítése
- a kötelező szakmai gyakorlat letöltése és erről az igazolás leadása határidőre a képző intézmény részére
- képzési díj és vizsgadíj hiánytalan kiegyenlítése.

Fontosabb jogszabályok:

- 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről,
- 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet az állam által elismert szakképesítések szakmai követelmény-moduljairól,
- 37/2013. (V. 28.) EMMI rendelet az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről.

Jelentkezni az alábbi címre eljuttatott (kitöltött, lehetőség szerint kinyomtatott) jelentkezési úrlappal lehet:

BME OMIKK

Segédkönyvtáros képzés

1111 Budapest

Budafoki út 4-6.

A jelentkezési űrlap elérhetől:

<http://www.omikk.bme.hu/15-h%C3%ADrek-k%C3%B6nyvt%C3%A1r/888-segedkonyvtaros-kepzes-felhivas-2016.html>

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

További felvilágosítással az alábbi elérhetőségen szolgálunk:

Lengyel Gyöngyi

tanfolyamvezető

Telefon: +36 1 463-3534

E-mail: gylengyel@omikk.bme.hu

E számunk megjelenését önkéntes munkájával segítette:

Babiczki Tamás

Berke Barnabásné

Fonyó Istvánné

Hegyközi Ilona

Horváth Ádám

Kosztayné Mátrai Rita

Sörény Edina

Tóth Máté